

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

*Неізвестна О. В., канд.екон.наук, доцент, Рикун С. С., магістр,
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-
Барановського*

Фінансова стабільність та розвиток банківського сектору неможливі без достатнього рівня фінансової стійкості. Для підтримання належного рівня її ключових складових необхідне проведення ґрунтовної політики щодо мінімізації впливу різних ризиків, в т.ч за рахунок цифровізації банківських послуг, особливо в період пандемії COVID-19, яка вплинула на економіку і фінансові системи усіх країн світу.

Виходячи із аналітичних звітів Національного банку України [1], можна підтвердити, що кризу пов'язаною із пандемією COVID-19 банківський сектор України проходить в належному стані, банківські установи є високоліквідними та достатньо капіталізованими (станом на травень 2021 р., середнє значення достатності капіталу банківських установ складає 17,9%).

Якість корпоративних портфелів банків не мала суттєвого погіршення. У 2020 році високий рівень мав макроекономічний та кредитний ризики корпорацій. Зростання макроекономічного ризику пов'язано із пандемією COVID-19, запровадженням локдауну, що погіршило показники ВВП України, також суттєвим фактором є виплати по зовнішнім зобов'язанням перед МВФ. Станом на червень 2021 року макроекономічний ризик і кредитний ризик корпорацій знизилися, це пов'язано із стабілізацією ключових експортних ринків, проведенням вакцинації та злагодженій антикризовій політиці НБУ (зокрема відтермінування упровадження буферів консервації капіталу та системної важливості, що дало ефект для нарощування кредитних портфелів банків).

Враховуючи пандемію COVID-19 НБУ запровадив нові етапи впровадження оновлених регуляторних вимог до банківських установ України для підвищення їх фінансової стійкості [2]:

1. Квітень 2021 р. – Запроваджено коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) (показники банків мають відповідати нормативним значенням, які становлять не менше ніж: 80% – з 1 квітня 2021 року; 90% – з 1 жовтня 2021 року; 100% – з 1 квітня 2022 року) , обговорення строків активації буферів капіталу;

2. II півріччя 2021 р. – Підвищення ваги ризику для споживчих кредитів та початок упровадження оцінки достатності внутрішнього капіталу та внутрішньої ліквідності;

3. 1 січня 2022 р. – Впровадження вимог щодо покриття капіталом операційного та ринкового ризиків;

4. 1 січня 2024 р. – Впровадження нової структури капіталу банків.

До основних факторів, які гальмують процес діджиталізації можна віднести:

1. Формування концепції. Для успішної трансформації потрібно детально прописати кожен крок та розглянути всі бізнес-процеси, щоб більш якісно їх модернізувати.

2. Персонал. Дуже часто практика показує, що працівники чинять опір діджиталізації та автоматизації процесів через те, що вони звикли виконувати певні операції за старим механізмом. Для того, щоб цього не сталося і трансформація була успішною, треба готувати працівників до діджиталізації через навчання, це в свою чергу зробить їх більш креативними та гнучкими до нових технологій.

3. Застарілі технології. В умовах цифрових технологій банкам варто відмовитись від старих технологій, які забирають ресурси і поступово запроваджувати більш новітні методики роботи.

Варто відмітити, що пандемія COVID-19 надала імпульс до підвищення рівня цифровізації банківських установ України. Так аналітики Сargemini відмітили, що 36% споживачів фінансових послуг задумалися про зміну своєї банківської установи або сервісу для здійснення банківських операцій під час пандемії COVID-19 [3]. Це означає, що для великої кількості клієнтів виникло питання обрання саме такої банківської установи яка зможе надавати банківські послуги якісно у режимі онлайн.

З 7 листопада 2021 року в дію вступить Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» № 1689-IX від 15.07.2021 року, який впроваджує режим paperless («без паперів»), який має завершитись у 2024 році (можна буде звернутися до державних органів без паперових документів). Електронні версії документів можна пред'явити через застосунок «Дія».

Так, послуги банківських установ з використанням застосунку «Дія» громадяни можуть отримати у режимі онлайн та офлайн. Із 75 присутніх на ринку банків опція дистанційного відкриття рахунків доступна в п'ятьох установах, а саме: Monobank, А-банк, Банк «Глобус», Альфа-банк та ПУМБ [4]. У відділеннях банків перелік послуг значно ширше: ідентифікація особи при погашенні кредиту, поповненні депозиту, видачі коштів, оформлення кредиту (ця послуга доступна не у всіх банках які взяли участь у проєкті) тощо.

Для підвищення рівня цифровізації банківських установ в Україні варто врахувати наступні тенденції та напрями які мають місце в онлайн-банкінгу:

1. Необанкінг. Банківські установи які не мають фізичних відділень, клієнти таких банків мають доступ до повного пакету банківських послуг в онлайн режимі (Наприклад: Monobank від Universal Bank, який має вже 4 млн. українців - клієнтів своїх послуг);

2. Здійснення транзакцій банківських послуг за допомогою смартфона та технологій Apple Pay або Google Pay (стало дуже популярним в умовах пандемії COVID-19 через можливість розраховуватися безконтактно);

3. Співпраця з відомими компаніями у різних сферах (продукти, електроніка тощо). Таким чином банківські установи мають можливості

надавати свої персональні знижки чи бонуси на придбання продукції компаній з якими вони співпрацюють;

4. Додавання нових банківських послуг у режим онлайн-банкінгу (Приклад: так клієнти ПриватБанку, ПУМБ та інших банків вже близько 2 років мають можливість купувати або продавати іноземну валюту онлайн).

Таким чином, можна відмітити, що продовження імплементації положень Базельської угоди та нових регуляторних вимог з боку НБУ до банківських установ України, підвищить їх фінансову стійкість до впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків, покращить якість їх капіталів особливо в умовах пандемії COVID-19. Продовження роботи в напрямі діджиталізації банківських послуг у найближчій перспективі підвищить привабливість банківського сектору України серед іноземних інвесторів та вітчизняних клієнтів.

Список використаних джерел:

1. Звіт про фінансову стабільність Національного банку України, червень 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-cherven-2021-roku> (дата звернення 26.09.2021)

2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/>

3. COVID-19 and the financial services consumer: Supporting customers and driving engagement through the pandemic and beyond. Capgemini Research Institute. 2020. URL: <https://www.capgemini.com/wpr-community-session/> (дата звернення 27.09.2021)

4. Офіційний сайт Міністерства та комітету цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua>

ЗАСАДИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ В МІЖНАРОДНІЙ КОМПАНІЇ NESTLE

Ноздріна Л. В., канд.екон.наук, доцент кафедри цифрової та міжнародної економіки, Клебан В. В., студент, спеціалізації “Економічна кібернетика”, ДВНЗ «Університет банківської справи»

Не зважаючи на те, що діяльність міжнародних корпорацій стала глобальною, сьогодні однією з її основних проблем є непрозорість процесу їх оподаткування. Треба зазначити, що міжнародна економічна інтеграція зумовила тенденції з гармонізації податкової політики та українського податкового законодавства. Відповідно до міжнародної гармонізації податкової політики встановлювалися стандартні основи щодо оподаткування: координація податкової політики окремих держав; зближення рівнів оподаткування; уніфікація методів визначення податкової бази; приведення у відповідність критеріїв надання податкових пільг.

У багатьох державах передбачені податкові правила, які регулюють податковий режим для працюючих за кордоном резидентів і діючих у цій державі іноземних осіб. І хоча податкові системи в різних країнах неоднакові, між ними необхідні подібність і принципове взаєморозуміння. Тобто країна може вимагати, щоби весь дохід платника податків, підлягав оподаткуванню